

รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเอง
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Parent Education Model: Guidelines for Early Childhood Development
towards Self-Sufficiency According to The Philosophy
of Sufficiency Economy

สร้อยธรรม ฉันทวรภาพ¹ บัวพรรณ คำเฉลา²

Saruntorn Chantavorapa, Buaphan Khamchalar

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน ครูและผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจำนวน 30 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือการวิจัย คือ 1) รูปแบบการให้ความรู้ให้กับผู้ปกครอง 2) การสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย โดยสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 2 ชั้น ได้แก่ การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และการส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.68

คำสำคัญ (Keywords): เด็กปฐมวัย; การพึ่งพาตนเอง; เศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2020-11-13 Revised: 2020-12-31 Accepted: 2021-01-04

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก
Bachelor of Education Program, Faculty of Education, Northern College.
e-mail: buaphan.k1128@gmail.com

² หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก
Bachelor of Business Administration Program in Business Computer, Faculty of Business Administration, Northern College

Abstract

The purpose of research aim to create a model of educating early childhood parents towards self-reliance according to the Sufficiency Economy Philosophy and to examine the quality of the suitability of the education model for early childhood parents towards self-reliance according to the Sufficiency Economy Philosophy Only. The sample group used to be an early education specialist, totaling 5 people, 30 teachers and parents of students of schools under the Kamphaeng Phet Educational Service Area Office, District 1, semester 1 January 2020. Research Tools 1) Parent Education Model 2) Interview with Orientation Education Experts Using the statistics used for the study included Mean ,SD. The research results were found that The parent education model created by the research team consisted of 2 stages: life immunity And promoting the self-reliance skills of early childhood children in a concrete way. Which has a confidence factor of 0.84 and the highest mean of 4.68.

Keywords: Childhood; Self-Reliance; Sufficiency Economy

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ว่า เป็นการดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดีให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัยใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาคและมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาเด็ก ควรมีการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสุขภาพ ความรู้สึกและแรงจูงใจ ความคิดและการลงมือกระทำ การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ อาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมรู้สึกร่วมเรียนรู้จากประสบการณ์ มีส่วนร่วมคิด แสดง

ความรู้สึกนึกคิด ทำ และตัดสินใจ โดยคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมกับขั้นตอนพัฒนาการและวัยของเด็ก คำนึงถึงบริบทเชิงสังคมวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานในโอกาสวันเฉลิม พระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ (สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2549: 226) เป็นบทนำที่สำคัญยิ่งสำหรับนำมาจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องเริ่มต้น วางรากฐานการศึกษาตั้งแต่วัยแรกเริ่มในระดับปฐมวัย เพื่อเป็นการตระหนักในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562) การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ควรมาจากธรรมชาติและสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่เด็กสามารถสังเกตและสัมผัสได้ การเปิดโอกาสให้เด็กได้ เรียนรู้จากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนจะทำให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยและเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และการค้นหาคำตอบจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวจัดสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อเป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่กำลังเติบโตในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ในสถานศึกษา จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพให้ เกิดความสมดุลทั้งข้อความรู้และการปฏิบัติตระหนักถึงความผิด ชอบ ชั่ว ดีที่เกิดขึ้นให้มีความรู้ในทางโลกและ ทางธรรมด้วยการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีความรู้รอบรอบ ระมัดระวัง การมีความเพียรพยายาม อดทน ขยัน โดย นำ มาจัดสาระให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้ทุกอย่างที่เขาทำ รวมทั้งการมีแบบอย่างที่ดีจากบุคคลรอบข้างให้ผู้เรียน ได้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (ทศนา แหมมณี, 2549)

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตอดทน มีความเพียร มีสติ และปัญญา และวิธีการของศาสตร์พระราชา คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาทั้งคน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เข้าใจ หมายถึง การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว การใช้และแสวงหาข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์และการวิจัย การทดลองใช้จนได้ผลจริงก่อน เข้าถึง หมายถึงการระเบิดจากข้างใน เข้าใจกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา และสร้างปัญญาสังคม พัฒนา หมายถึง การพัฒนาที่เริ่มต้นด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และมีต้นแบบในการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสรายุ, 2552)

การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ต้องทำด้วยความรัก ความปรารถนาและด้วยใจต้องประยุกต์ใช้อย่างยั่งยืน ไม่ยึดติดตำรา ปรับตามบุคคล สภาพพื้นที่และสถานการณ์ พออยู่พอกินและรู้จักสามัคคี อันเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้ที่เป็นครูอาจารย์จะต้องมีความรู้ในทางวิชาการ และจะต้องรู้จักอบรมเด็กทั้งในด้านศีลธรรมจรรยา และวัฒนธรรม รวมทั้งให้มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ และในฐานะที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป การให้ความรู้หรือการสอนนั้นต่างจากการอบรม การสอน คือการให้ความรู้แก่เด็ก ส่วนการอบรม เป็นการฝึกจิตใจของเด็กให้ซึมซับจนติดเป็น

นิสัย ครูต้องสอนให้เด็กมีน้ำใจ ต้องมุ่งปลูกฝังความดี ต้องอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีต้องฝึกหัดให้เด็กรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะ จะได้มีความสามัคคีรู้จักดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้ และประสบการณ์แก่กัน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยได้เกิดแนวคิดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงได้นำเอาหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย และเป็นพื้นฐานของการดำเนินวิถีชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research Development) มีกลุ่มประชากรในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์ และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์ จำนวน 5 คน ครูและผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มด้วยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งวิธีการให้ความรู้ผู้ปกครอง

3.2 การสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์ นำผลการวิเคราะห์มาประมวลพัฒนาสร้างเป็นรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างเครื่องมือประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองนำร่องใช้ โดย

พิจารณาถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of congruence) และพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ข้อใดมี IOC น้อยกว่า 0.5 คณะผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำรูปแบบไปทดลองใช้ จำนวน 1 ครั้ง และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูที่เกี่ยวข้องขอดำเนินการวิจัย โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัยภายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 และดำเนินการตามแผนการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทดสอบและวัดทักษะปฏิบัติมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองประกอบด้วย 2 ชั้น คือ

ชั้น 1 การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต ในชั้นนี้คณะผู้วิจัยกำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยให้ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยมีความพร้อมร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย ได้แก่ เด็กมีสภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เด็กมีสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ เป็นไปตามพัฒนาการเหมาะสมกับวัย เด็กสามารถทำกิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ แต่งกาย รับประทานอาหาร ด้วยตนเองโดยไม่เป็นภาระผู้อื่น เด็กสามารถใช้ภาษา พูดจาไพเราะสุภาพ และเด็กไม่มีโรคประจำตัวหรือไม่เจ็บป่วยบ่อยๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมการเล่น นิทาน จำนวน 10 เรื่องเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2563 ตามหน่วยการสอน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยการสอนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กปฐมวัย

หน่วย ที่	หน่วยการ สอน	ชื่อนิทาน	พฤติกรรมที่พึงพาตนเองของเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
1	ในหลวง รัชกาลที่ 9	น้องต้นกล้ารักใน หลวง	การประหยัด การอดทนต่อความยากลำบาก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของเหลือใช้
2	มด	มดจอมขยัน	การมีความตั้งใจมีความความขยันอดทน
3	บ้านแสนสุข	หมู่บ้านแสนสุข	การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4	ปลอดภัยไว้ ก่อน	มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	การระมัดระวังตนเองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ
5	ครอบครัว พอเพียง	ครอบครัวพอเพียง	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการดำรงชีวิต ประจำวัน
6	ชาวประมง	ครอบครัว ชาวประมง	การรู้จักช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานเล็กๆ น้อยๆ
7	สวนดอกไม้	กระรอกน้อยมี เหตุผล	การมีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหาที่มีสติ และรอบคอบ
8	ผักปลอดสาร	น้องข้าวหอม	มีความพอดิบพอดี ไม่โลภมาก ไม่ตะกละ
9	กินดีมีสุข	สองพี่น้องสุขภาพดี	รู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
10	สมาธิวัยเยาว์	หนูเพียงใจกับหนู ยินดี	การมีสมาธิในการทำงาน

2. การส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ในขั้นนี้ คณะผู้วิจัยร่วมกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย โดยผ่านการจัดโครงการพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นโครงการวิจัยกรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 25 กุมภาพันธ์ 2 วันที่ 1 ครั้งคือ ครั้งที่ 2 63 โรงเรียนบ้านลำมะโกรก และครั้งที่ 1-9 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โรงเรียนวัดกัลป์พุกษ์ ,โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร ดังแสดงในตารางที่ 2-4 ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงการพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย

ครั้งที่	โครงการ	วันที่	สถานที่	จำนวน (คน)
1	พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเด็ก เรื่อง “การสร้างสภาพแวดล้อมและพื้นที่แบบวิถีพอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย”	2 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนบ้านลำมะโกรก	30
2	โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย” และการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”	9-10 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนวัดกัลปพฤกษ์	30
		11-12 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร	30

ตารางที่ 3 ตัวอย่างกิจกรรมเด็กปฐมวัย ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ชื่อนิทาน	พฤติกรรมการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การปฏิบัติจริง ภายหลังจากการฟังนิทาน
น้องต้นกล้ารักในหลวง	การประหยัดการอดทนต่อความยากลำบาก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของเหลือใช้	
หมู่บ้านแสนสุข	การมีจิตอาสา เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	
ครอบครัวพอเพียง	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน	

ตารางที่ 4 จัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”

ประเทศ	สถานที่	จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”
ไทย	โรงเรียนบ้านลำมะโกรก	
ไทย	โรงเรียนวัดกัลป์พฤกษ์	

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างเครื่องมือประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพในด้านความเหมาะสมของรูปให้ความรู้ผู้ปกครอง ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of congruence) และพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง ข้อใดมี IOC น้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545) จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ดังแสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง

เอกสาร	ค่า IOC	ค่า TOC
คู่มือการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ (จำนวน 10 รายการ)	0.80-1.00	0.84

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 5 พบว่า เอกสารคู่มือการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ทั้งรูปแบบและเนื้อหา จำนวน 10 รายการ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1 และค่า TOC ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมได้ค่าเท่ากับ 0.84 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานของความเหมาะสมและสอดคล้องที่มีค่าสูงสามารถนำไปใช้ได้

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1	23	5	2	0	0	4.70	.54	มากที่สุด
2	15	10	5	0	0	4.33	.47	มาก
3	27	2	1	0	0	4.87	.62	มากที่สุด
4	28	2	0	0	0	4.93	.43	มากที่สุด
5	25	3	2	0	0	4.77	.52	มากที่สุด
6	18	10	2	0	0	4.52	.49	มากที่สุด
7	22	5	3	0	0	4.63	.32	มากที่สุด
8	24	4	2	0	0	4.73	.54	มากที่สุด
9	21	5	4	0	0	4.57	.41	มากที่สุด
10	26	3	1	0	0	4.83	.62	มากที่สุด
รวม						4.68	2.75	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน ที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) สามารถนำไปพัฒนาความรู้ผู้ปกครองฯ ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และขั้นที่ 2 การส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย 2 อย่าง เป็นรูปธรรม มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เหมาะสมสำหรับนำไปให้ความรู้ผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ ที่คณะนักวิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เป็นรูปแบบที่เน้นให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและกระบวนการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการพึ่งพาตนเอง โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนา ซึ่งเป็นทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากครูและผู้ปกครองมีบทบาทในการเป็นผู้

แนะนำให้เด็กใช้ความคิดอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีสมาธิขณะทำกิจกรรม นอกจากนั้นหากครอบครัวได้น้อมนำหลัก ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ประมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยด้วยแล้ว นำมาสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ปฏิบัติ จะก่อให้เกิดเป็นประสบการณ์ให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เด็กรู้จักการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย อีกทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดจะทำให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข มีเหตุผล รู้จักความดี พอเหมาะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อันส่งผลให้ทุนมนุษย์ในวัยเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการเชิดชูสูงสุดจากองค์การสหประชาชาติ (UN) โดยนายโคฟีอันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าฯถวายรางวัล The Human Development Lifetime Achievement Award แก่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเมื่อ 26 พฤษภาคม 2549 และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองสู่หมู่บ้านและสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุดเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศโดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนซึ่งแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับว่าเป็นแนวคิดสำคัญที่สุดในการสอนคนซึ่งนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งปรัชญานี้มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด ที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 2) ความมีเหตุผลหมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบและ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ 1) เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วยความรู้

เกี่ยวกับวิชาการต่างที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติและ 2) เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทนมีความพากเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางการปฏิบัติหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

นอกจากนั้นลักษณะการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ว่าด้วยเรื่องการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง (พระราชดำรัส พระราชทานเมื่อ วันที่ 4 ธันวาคม 2540 อ้างถึงใน (ปิณฑิ์ ไสลบาท,2550) โดยภาพรวมสรุปได้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หมายความว่า ต้องพยายามอาศัยตนเองให้มากที่สุด และอาศัยปัจจัยหรือคนภายนอกน้อยที่สุด ในระดับครอบครัวควรพึ่งการผลิตภายในครอบครัว ระดับชุมชนควรพึ่งการผลิตในชุมชน ระดับชาติควรพึ่งการผลิตภายในชาติ

2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ตามลักษณะข้อ 1 ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลดีมากที่สุด เช่น ในครัวเรือน มี ที่ดินเหลืออยู่ ก็ปลูกผักผลไม้เอาไว้รับประทาน การใช้เวลาอย่างมีคุณค่า เช่น ผลิตสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น

3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ การผลิตและบริโภคเกินกำลังเป็นการเสียความสมดุลแห่งธรรมชาติของเศรษฐกิจ ธรรมชาติของเศรษฐกิจต้องการความสมดุล การผลิตที่เกินกำลังทรัพยากรรวมทั้งกำลังเงิน เป็นความโลภตามวิธีการของตะวันตก ธุรกิจสั่งหาริมทรัพย์ที่ขาดทุนในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา สาเหตุเกิดจากการผลิตที่เกินกำลัง ต้องกู้เงินมาก และบริโภคเกินกำลังจนขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลบริหาระหนี้เงินเกินกำลังทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก

4. การมีส่วนร่วมช่วยเหลือกัน เนื่องจากเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องพยายามผลิตสินค้าและบริการใช้เองให้มากที่สุด เป็นความพยายามหลีกเลี่ยงจากการซื้อจากตลาด เพราะไม่ใช่เศรษฐกิจการตลาด (Market Economy) แต่ทุกชุมชนไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่ตนต้องการได้ทุกอย่าง จึงต้องอาศัยผู้ที่อยู่ใกล้เคียงในชุมชนที่เป็นหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเงินในอดีตของสังคมไทย คือ การลงแขกเกี่ยวข้าว ซึ่งต่างก็เวียนไปช่วยกันเกี่ยวข้าวในนาของผู้อื่นโดยไม่รับค่าจ้าง การนำสินค้ามาแลกกันภายในตำบล เป็นต้น

ดังนั้น รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูและผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการพึ่งพาตนเอง และประสบการณ์ที่เด็กควรจะได้

ได้รับโดยตรงเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้พึ่งตนเองที่ดีที่สุด จะทำให้เด็กอยากเห็น อยากฟัง อยากรู้มากขึ้น ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์มากขึ้น และเกิดการเรียนรู้พึ่งตนเองเพิ่มขึ้น (เบญจา แสงมลิ, 2545)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นรูปแบบหนึ่งในการให้ความรู้ผู้ปกครองที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะการพึ่งพาตนเองซึ่งเป็นทักษะรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน หากเด็กสามารถดำเนินชีวิตไปด้วยดีตามวิถีชีวิตที่ดีควรจะเป็นจะส่งผลให้เด็กมีทักษะการพึ่งพาตนเองในทางที่ดีและเหมาะสมกับวัยต่อไปในอนาคต

2. ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้เด็กปกครองปฐมวัยสามารถบูรณาการรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองนี้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวของตนเองได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะการพึ่งพาตนเองให้กับเด็กปฐมวัยมากที่สุด

2. ควรมีการศึกษามูลค่าการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**
National Standard for Early Childhood Care, Development and Education
Thailand. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรวุฑ. (2552). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- ทิตนา แหมมณี. (2549). **ศาสตร์การสอน พิมพ์ครั้งที่ 5** กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

- บุญเชต ภัญญอนันตพงษ์. (2545). “คุณภาพเครื่องมือวัด” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
เครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
มูลนิธิชัยพัฒนา.(2548). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.chaipat.or.th,
[20 มกราคม 2563.]
- ปติณัษ ไสลบาท. (2550). "การจัดการฐานทรัพยากรและโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่เอื้อต่อ
การพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาบ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอ
วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม".วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม.มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bandura, A.(1968). Social foundation of thought and action : A social cognitive
theory. Englewood. Cliffs, NJ :Perntice-Hall.
- Piaget, J. (1959). The language and thought of the child.3rd ed. New York:
Humanities Press.